

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angest

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angest", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angest*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 122. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698092005536/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angest

Tomhed, saa har man det Trivielle, hvilket let lader sig afvinde en comisk Side*.

Det Indholdsløse, det Kedsommelige betegner igjen det Indesluttede. I Forhold til det Pludselige reflekterede Bestemmelsen det indesluttede paa Gehalten. Naar jeg nu tager Bestemmelsen det Indholdsløse, det Kedsommelige med, da reflekterer dette paa Gehalten og det Indesluttede paa Formen, der svarer til Gehalten. Saaledes afslutter den hele Begrebsbestemmelse sig; thi Indholdsleshedens Form er netop Indesluttetheden. Man erindre bestandig, at efter min Sprogbrug kan man ikke være indesluttet i Gud, eller i det Gode, da denne Indesluttethed netop betyder den høieste Udvidethed. Jo bestemtere saaledes Samvittigheden er udviklet i et Menneske, desto mere er han udvidet, om han end foreøvrigt afslutter sig fra hele Verden.

Dersom jeg nu vilde minde om nyere filosofiske Terminologier, da kunde jeg sige, det Dæmoniske er det Negative og er intet ligesom Elverpigen, der er huul bagtil. Imidlertid gjør jeg det ikke gjerne, fordi denne Terminologic er bleven saa elskværdig og smidig i Omgang og ved Omgang, at den kan betyde hvad det skal være. Det Negative vilde, hvis jeg skulde bruge dette Ord, betyde Intets Form, ligesom det Indholdsløse svarer til det Indesluttede. Dog har det Negative den Feil, at det mere bestemmes ud efter, bestemmer Forholdet til Andet, der negeres, medens det Indesluttede netop bestemmer Tilstanden.

Vil man tage det Negative saaledes, saa har jeg intet imod at det bruges for at betegne det Dæmoniske, hvis det Negative ellers vil være istand til at slaae alle de Griller af Hovedet, som den nyeste Philosophie har faaet sat det i Hovedet. Det Negative er efterhaanden bleven en Vaudeville-Figur, og dette Ord bringer mig altid til at smile, ligesom man smiler naar man i Livet eller hos Bellmann f. Ex.

* Derfor var Ille Winslows Fremstilling af Klæster i de Uadskillelige saa dybsindig, fordi han ret havde fattet det Kedsommelige som det Comiske. At en Forelskelse, der jo, naar den er i Sandhed, er en Continuitetens Gehalt, er lige det Modsatte, en uendelig Tomhed, ikke fordi Klæster er et ondt Menneske, trods o. s. v., da han jo overimod er udeløst forelsket, men fordi han her igjen er en summarerat Volontar ligesom i Toldkammeret, er af stor comisk Virkning, naar man lægger Accenten netop paa det Kedsommelige. Klæsters Seilling i Toldkammeret lod sig kun paa en uretfærdig Maade afvinde en comisk Side; thi Herre Gud, hvad kan Klæster for, at der ingen Avancement er, men i Forhold til sin Forelskelse er han jo sin egen Herre.